

AmCham коментари на Нацрт закона о електронској управи

- октобар 2017. године –

Општи коментари и сугестије на Нацрт закона

Мишљења смо да би поједине одредбе Нацрта закона о електронској управи требало **ускладити са одредбама постојећег Закона о информационој безбедности**, који се увелико примењује у Србији, а чија су решења у складу са праксом земаља Европске Уније (ЕУ). Србију, као земљу кандидата за чланство у ЕУ, очекује усаглашавање локалних закона са Уредбом ЕУ о заштити података о личности (GDPR), а приступањем ЕУ и усвајање саме Уредбе и њена моментална примена. У том смислу, посебно бисмо скренули пажњу на решења из чланова 14 и 50. Верујемо да је много сврсисходније уредити, да постоји обавеза чувања података, било из регистара било из налога за електронску пошту, те налога за електронску комуникацију на серверима који се налазе на територији Републике Србије, односно да се бар једна копија података налази на овим серверима. У ванредним околностима, постојање копије на серверима изван граница, представља предност, а не мањкавост. Предност се огледа управо у примени напредних технологија заштите података, мрежа, база, идентитета, апликација и уређаја, а налазе се у примени широм ЕУ и адресирају управо ригорозне захтеве, односно техничке мере заштите података и ИТ.

Конкретан део Нацрта закона чије се измене предлажу

1. Заштита података и докумената при њиховом прибављању и уступању - Члан 14.

Предлог: Искористити постојећи Закон о информационој безбедности, односно његов члан 9 (Поверавање активности у вези са ИКТ системом од посебног значаја трећим лицима):

Оператор ИКТ система од посебног значаја може поверити активности у вези са ИКТ системом трећим лицима, у ком случају је обавезан да уреди однос са тим лицима на начин који обезбеђује предузимање мера заштите тог ИКТ система у складу са законом.

Активностима из става 1. овог члана (у даљем тексту: поверене активности) сматрају се све активности које укључују обраду, чување, односно могућност приступа подацима којима располаже оператор ИКТ система од посебног значаја, а односе се на његово пословање, као и активности развоја, односно одржавања софтверских и хардверских компоненти од којих непосредно зависи његово исправно поступање приликом вршења послова из надлежности, односно пружања услуга.

Под трећим лицем из става 1. овог члана сматра се и привредни субјекат који је имовинским и управљачким односима (лица са учешћем, чланице групе друштвава којој тај привредни субјект припада и др.) повезан са оператором ИКТ система од посебног значаја.

Поверавање активности врши се на основу уговора закљученог између оператора ИКТ система од посебног значаја и лица коме се те активности поверавају или посебним прописом

Образложење: Одредба по којој се електронски подаци у оквиру Јединствене рачунарске мреже, а који се размењују преко сервисне магистрале органа, не штите посебним мерама заштите, **искључује**

могућност примене напредних технологија у циљу заштите. То нас наводи на закључак да је опредељење да се заштита спроведе изолацијом периметра, што се у данашње време не може сматрати адекватним нивоом заштите. Ово посебно ако се има у виду развој информационих технологија тако и развој, софистицираност и учесталост сајбер напада, као и ако се узме у обзир број органа који ће имати приступ овој мрежи, те броју извршилаца који ће у оквиру органа администрирати или користи систем. Бројни су примери у свету који не иду у прилог оваквој одлуци.

Додатно потребно је **детаљно појаснити члан, у смислу која ће државна тела-органи, бити у надлежности за процес одобрења чувања података ван оквира Јединствене рачунарске мреже, као и критеријуме на основу чега би се одобрења доносила.** Такође, постоји потреба за класификацијом електронских података и докумената, тако да би само она која су класификована као строго поверљива требало да остану локално на инфраструктури док остала могла да иду ван ње уз обавезу енкрипције у транзиту и на одредишту, а у циљу праћења савремених трендова у оптимизацији ИТ операција и ресурса те пружања боље услуге корисницима.

2. Јединствени електронски сандучић – Члан 17.

Коментар: Поред доставе у Јединствени електронски сандучић, потребно је омогућити доставу и на други начин, тј. другим путем, ако је тако предвиђено другим прописом (нпр. путем посебног портала, као што је то сада случај са грађевинским дозволама).

3. Одржавање, поправка и повлачење из употребе опреме за рад – Члан 30.

Коментар: Материја из овог члана је уређена актом о информационој безбедности, који су институције обавезне да донесу у складу са важећим Законом о информационој безбедности.

4. Аутентификација корисника – Члан 24.

Коментар: Ускладити одредбу са решењем из Закона о е-идентификацији, е-документу и услугама од поверења у е-пословању.

5. Електронско достављање и потврда о електронској достави – Чланови 39. и 40.

Коментар: Овде би можда требало додати опцију доставе “или на други начин, у складу са законом, о чему се кориснику доставља посебно обавештење на адресу е-поште коју је доставио органу при покретању поступка.” Такође, када орган користи посебан систем за е-доставу (нпр. портал за грађевинске дозволе), документ би требало да се сматра достављеним када му корисник приступи, поступајући по обавештењу које му је упућено на адресу е-поште коју је доставио органу при покретању поступка (нпр. клик на линк ка документу у тој е-поруци). О оствареном приступу (или неостваривању приступа у законском року), кориснику се онда издаје одговарајућа потврда и шаље на исту адресу е-поште.

6. Рок за пренос регистара и налога електронске поште на сервере у Републици Србији – Члан 50.

Предлог: Потпуно избацити овај члан из нацрта или исти усагласити са Чланом 9 постојећег Закона о информационој безбедности, а у складу са свим горе наведеним за члан 14 нацрта.

Образложење: Одредба о обавези да органи чији су налози електронске поште на серверима ван територије Републике Србије, морају у датом року пренети ове налоге на сервере у Републици Србији,

није регулисана у претходном делу Закона, па се ван контекста не назире разлог за наметање оваквог ограничења. (У Члану 12 уређује се обавеза да електронски налог за комуникацију мора бити на територији Републике Србије, а сходно нашем разумевању налог за електронску комуникацију у вези са Управним пословима није исто што и налог за електронску пошту).

Даље, није јасно разграничено **да ли се ограничење односи на налоге електронске поште које ће органи користи за процесе и (послове) електронске управе, овако како је написано, ограничење се намеће за сваки налог електронске поште, што одступа од праксе која постоји не само у Републици Србији, него и у земљама ЕУ.** Питање је да ли се ово може довести у везу са одредбама да привредни субјекти у финансијском сектору имају дозволу надлежних институција не само да налоге електронске поште чувају на серверима ван граница Републике Србије, већ исто чине и са подацима у својим системима, који се односе како на личне тако и на осетљиве финансије податке о грађанима и привредним субјектима. Сматрамо да правила под којима би се дефинисали услови за чување налога електронске поште ван територије Републике Србије треба да буду уређена посебним правилником који би био усклађен са релевантним законима, регулативама, правилницима и индустријским стандардима, а односе се на дату тему.